

Asia: VN/25888/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi sosiaalihuoltolain, vanhuspalvelulain ja asiakasmaksulain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Pidätekö kannatettavana, että teknologisten ratkaisujen käyttämisestä sosiaalihuollon palveluissa säädettäisiin uudessa 47 §:ssä esitetyllä tavalla?

Kyllä

Jos kyllä, voitte esittää asiaan liittyvät näkökohtanne.

Lain muutos voi lisätä teknologian käyttöä sosiaalihuollon palveluissa, kun teknologisten ratkaisujen soveltuvuuteen on otettava kantaa asiakkaan palvelutarvetta arvioitaessa. Samalla tunnistetaan tarve lisätä henkilöstön osaamista tunnistaa teknologiasta hyötyvät asiakkaat. Henkilöstön osaamisen varmistaminen on keskiössä, jotta teknologian käyttö lisääntyisi.

Jos ei, voitte esittää vaihtoehtoisia ratkaisumalleja ja muut asiaan liittyvät näkökohtanne.

-

Pidätekö kannatettavana, että teknisestä valvonnasta sosiaalihuollon toimintayksikössä säädettäisiin uudessa 48 §:ssä ehdotetulla tavalla?

-

Jos kyllä, voitte esittää asiaan liittyvät näkökohtanne.

On hyvä, että laissa otetaan kantaa yksiköiden mahdollisuuteen toteuttaa teknistä valvontaa yhteisissä tiloissa. Asiakastietolain 4 § soveltaminen teknisessä valvonnassa voi olla yksiköissä käytännössä haasteellista. Jää epäselväksi mitä tarkoittaa käytännössä tallenteiden säilytykselle ja vaatiiko uusia investointeja yksiköiden olemassa olevaan teknologiaan. Asumisyksikössä kotirauhan piiriin kuuluvat yhteiset tilat tulisivat määritellä tarkemmin esim. kuuluvatko yhteiset oleskelu- ja ruokailutilat kotirauhan piiriin.

Jos ei, voitte esittää vaihtoehtoisia ratkaisumalleja ja muut asiaan liittyvät näkökohtanne.

-

Esityksessä ehdotetaan, että asiakkaalta ei pyydetä suostumusta teknologisen ratkaisun käyttöönottoon, vaan asiakkaan mielipide otetaan huomioon osana asiakasprosessia (palvelutarpeen arviointi, palvelusuunnitelma, päätös). Kannatatteko tätä ehdotusta? (HE-luonnos kappale 2.6)

-

Jos kyllä, voitte esittää asiaan liittyvät näkökohtanne.

Kannatettavaa ja sujuvoittaa teknologioiden käyttöönottoa, kun palveluohjaajan tulee ottaa kantaa teknologisten ratkaisujen soveltumiselle asiakkaalle. Henkilökunnan osaaminen tunnistaa teknologian mahdollisuuksia varmistettava ja huolehdittava riittävä asiakkaan mielipiteen huomioiminen sekä kirjaaminen.

Jos ei, voitte esittää, miksi asiakkaalta pitäisi pyytää suostumus ja muut asiaan liittyvät näkökohtanne.

-

Pidätkö kannatettavana, että teknisestä valvonnasta sosiaalihuollon toimintayksikön yhteisissä tiloissa säädetään?

-

Jos kyllä, voitte esittää asiaan liittyvät näkökohtanne.

Nykyinen lainsäädäntö on aiheuttanut ristiriitoja valvontaviranomaisen tulkintojen kanssa. Lailta toivotaan selkeyttä missä tilanteissa ja tiloissa tekninen valvonta on sallittua.

Jos ei, voitte esittää, miksi teknisestä valvonnasta ei pitäisi säätää ja muut asiaan liittyvät näkökohtanne.

-

Missä tilanteissa katsotte, että toimintayksikössä olisi tarpeen käyttää tallentavaa kameravalvontaa? Millainen prosessi liittyy tallentavan kameravalvonnan käyttämiseen

Ulko-ovien yhteydessä, mahdollistaa hoitajien tarkistaa etänä ja päästä sisään ilman ovelle siirtymistä.

Käytävävalvontaan, yöaikainen turvaaminen pienissä yksiköissä ja yksiköissä, joissa useampi kerros/siipi ja voidaan vähentää yöhoitajien tarvetta. Yhteisöllinen asuminen korostuu.

Pidätkö kannatettavana, että laissa säädettäisiin, että asiakasprosessin aikana on arvioitava teknologian hyödyntämisen mahdollisuus asiakkaan sosiaalipalveluissa?

-

Jos kyllä, voitte esittää asiaan liittyvät näkökohtanne.

-

Jos ei, voitte esittää, miksi arviointivelvollisuudesta ei tulisi säätää.

-

**Pidätekö kannatettavana, että asiakasmaksulain 10 e §:ään lisätään uusi momentti, jonka nojalla turva-
auttamispalvelun toteuttamisesta osana kotihoitoa voidaan periä maksu?**

Kyllä

Jos kyllä, voitte esittää asiaan liittyvät näkökohtanne.

Käyntikohtainen kertamaksu todennettu toimivimmaksi.

Jos ei, voitte esittää, miksi ei tulisi säätää ehdotetulla tavalla.

-

**Pidätekö kannatettavana, että teknologian huomioimiselle iäkkäiden ympärivuorokautisen hoidon
henkilöstömitoituksen laskemisessa asetettaisiin maksimiraja?**

Ei

Jos kyllä, voitte esittää asiaan liittyvät näkökohtanne.

-

Jos ei, voitte esittää vaihtoehtoisia ratkaisumalleja ja muut asiaan liittyvät näkökohtanne.

Lakiluonnos ei anna juurikaan mahdollisuuksia vaikuttaa henkilöstömitoitukseen teknologialla tai
näyttö teknologian vaikutuksista henkilöstötarpeeseen on puutteellista. Asiakkaiden tarpeet ja
hoitoisuus on merkityksellisempiä henkilöstöresurssin määrään kuin teknologia tai asiakasmäärä ja
näin todetaan myös vanhuspalvelulaissa.

Tunnistettu tilanteet, joissa yöhoitajien määrää voitaisiin vähentää teknisen valvonnan avulla esim.
useamman kerroksen yksiköt (Valvontaviranomainen vaatinut yöhoitajan jokaiseen kerrokseen).

**Jos kannatatte maksimirajan asettamista teknologian huomioimiselle iäkkäiden ympärivuorokautisen
hoidon henkilöstömitoituksen laskemisessa, onko ehdotettu 0,04 mielestänne sopiva?**

-

Jos kyllä, voitte esittää asiaan liittyvät näkökohtanne.

-

Jos ei, voitte esittää vaihtoehtoisia ratkaisumalleja ja muut asiaan liittyvät näkökohtanne.

-

**Pidätekö kannatettavana, että iäkkäiden ympärivuorokautisen hoidon vähimmäishenkilöstömitoitus olisi
edelleen 0,6 työntekijää asiakasta kohti, jota ei voitaisi teknologioita käytettäessä alittaa?**

Ei

Jos kyllä, voitte esittää asiaan liittyvät näkökohtanne.

-

Jos ei, voitte esittää vaihtoehtoisia ratkaisumalleja ja muut asiaan liittyvät näkökohtanne.

Vanhuspalvelulaki edellyttää tarpeenmukaisen mitoituksen, jota valvontaviranomainen valvoo. Tällä hetkellä hoitoisuus on sen verran korkea ettei 0,6 ole realistinen mitoitus.

Valmistelussa on arvioitu, että lääkehuoltoon, yöaikaiseen valvontaan ja kirjaamiseen liittyvillä teknologioilla voi olla henkilöstövaikutuksia. Näettekö, että iäkkäiden ympärivuorokautisessa hoidossa voisi vielä olla joitakin muita välittömän asiakastyön tehtäviä, joissa teknologian avulla voitaisiin vähentää henkilöstötarvetta?

-

Jos kyllä, mitä tehtäviä ne olisivat ja millä teknologialla henkilöstötarvetta voitaisiin vähentää?

-

Kannustaako esitys mielestänne investoimaan uusiin teknologioihin sosiaalihuollon palveluissa (myös muissa kuin iäkkäiden ympärivuorokautisessa hoidossa)?

Ei

Voitte esittää teknologiainvestointeihin liittyviä näkökohtia.

Jos hyvinvointialueen rahoitusta leikataan edellytykset teknologiainvestointeihin heikkenevät. Lakiluonnos ei luo riittäviä kannustimia teknologian lisäämiselle ja olemassa olevien teknologioiden näyttö henkilöstöresurssitarpeen vähentämiselle etenkin asumispalveluissa on vielä vähäistä. Kotihoidossa on tehty jo paljon toimenpiteitä teknologian lisäämiseen ja teknologiaa on runsaasti käytössä, joten säästöpotentiaali on siellä pieni. Teknologian käytön lisääminen luo myös uusia tehtävärooleja, vastuita ja selvityksiä, jotka myös lisäävät kustannuksia.

Voitte esittää muut asiaan liittyvät näkökohtanne ehdotuksen vaikutuksista.

Teknologia on jo laajasti käytössä, joten hyvinvointialueiden rahoituksen pienentäminen teknologian perusteella voi vaarantaa asiakasturvallisuutta. Teknologia edellyttää aina investointeja, laitteiden lisäksi varautuminen ja varajärjestelmät lisäävät kustannuksia.

Koistinen Tanja
Etelä-Savon hyvinvointialue